

vahy a okolností případu, nýbrž zodpovídají ji kategorickým absolutním ne; poněvadž se dopustil kdysi zpronevěry, proto jest důvěry nehoden, nehoden pořád, navždy. Kdyby byl býval žadatel v čase, kdy se deliktu dopustil, v seznamu zapsán a následkem deliktu toho škrtnut, tedy by se mu toto kategorické ne bylo nesmělo říci, protože tři léta, po která trest dle předpisu zákona absolutně trvati musí, dávno už uplynula, nýbrž bylo by se mu musilo z povahy a okolností případu dolíčiti, že a proč i po uplynutí této doby, ba po uplynutí doby více než dvojnásobné pořád ještě musí pokládán býti za nehodného, arg. 15 disc. stat. Neboť praví-li tento, že »může« zápis po uplynutí tří let býti odepřen pro důvěrynehodnost, tedy to znamená, že otázka důvěry k žadateli musí býti pečlivě zkoumána a podle toho, zda se objeví důvěry hodným či nehodným, nesmí anebo musí mu zápis býti odepřen, musí nebo nesmí býti povolen. To právě znamená slovíčko »může«, že to závisí od pečlivého uvážení. Ale nebyl-li v provedeném případě žadatel v čas usvědčení ze zpronevěry zapsán v seznamu, nemůže proto s ním naloženo býti hůře, a poněvadž neprominutelná 3 léta už dávno uplynula, nutno uvažovati o otázce důvěry v jeho nynější počestnost, zda mu lze úřad kandidáta advokacie svěřiti, aniž by se bylo obávati, že ho zneužije. Tu padá na váhu, že, jak spisy vykazují, žadatel byl před válkou už od 7. března 1912 zapsán v seznamu kandidátů až do nastoupení vojenské služby dne 27. července 1914, a že již před tím od 2. listopadu 1909 až do 29. února 1912 konal službu jako praktikant u soudu, berního referátu a u místodržitelství, a že deliktu dopustil se ve vojenské službě za světové války, dav se patrně svěsti t. zv. válečnou psychosou, tož zvláště lákavým a slibným účinkem množství zdařených špatných příkladů, jimž neodolal leč ustálený mravní charakter, a konečně že to nenechal k odsouzení dojíti, nýbrž včas všecku škodu nahradil. Jednou musí vyobcování žadatele ze zvoleného stavu, jehož členem už před válkou byl, skončit, pakli se od té doby počestně choval. Humanní tendence nové doby, vyznávaná a osvědčená zvláště naším zákonodárstvím trestním, nesmí býti planým slovem, musí se konati skutkem. Nemůže to býti, by žadatel pro jedno poblouznění pykal po celý život i když se sebe opravdověji polepšil, zákon to, jak shora ukázáno, nechce. Když už uplynulo od jeho usvědčení téměř osm let a nebylo proti němu stížnosti ani v dřívějších jeho službách, ani v potomním jeho občanském životě, jest čas, by se jeho jediný někdejší poklesek přikryl již pláštěm zapomenutí. Poněvadž však nebylo vyšetřeno, zda proti žadateli nebylo žádné stížnosti ani v jeho úředních postaveních shora zmíněných, v nichž byl ještě před svým zápisem do seznamu kandidátů před válkou, ani v jeho občanském životě po válce, je třeba, aby buď výbor komorní sám doklady o tom opatřil neb opatření a předložení jich žadateli uložil a dle výsledku znovu rozhodl.

Čís. 6081.

Předpis Šu 31 III. dílčí novely o úpravě služebnosti při rozdělení panujícího pozemku v řízení nesporném předpokládá, že není o tom sporu, že služebnost přísluší všem vlastníkům jednotlivých dílců, ve které byl

panující pozemek rozdělen a že sporným jest jen, jak služebnost více oprávněnými má být vykonávána, nikoliv však, je-li spor o to, zda služebnost vůbec přísluší.

Byly-li místnosti odděleny od nemovitosti, pro niž byla služebnost vydržena a staly se samostatnou nemovitostí, zaniklo ohledně nich právo služebnosti.

(Rozh. ze dne 1. června 1926, Rv I 1589/25.)

Pro dům čp. 21 byla vydržena služebnost stezky a čerpání vody. V roce 1912 byla nad kolnu, patřící dosavade k domu čp. 21 vystavěna světnička, stavení toto bylo od č. pop. 21 odděleno a dostalo č. pop. 32. Žalobu, již se domáhali vlastníci domu čp. 32 uznání, že nabyli vydržením služebnosti stezky a čerpání vody, že žalovaný vlastník služebného pozemku jest povinen to uznati a nebrániti žalobcům u výkonu služebnosti, procesní soud první stolice zamítl. Důvody: Dům čp. 32 a stav. parcela č. kat. 29 jsou objekty docela samostatnými a nemohou si proto jejich vlastníci vydržecí dobu vlastníků stavení čp. 21 ke své držbě připočítati. To vychází zřejmě najevo z těchto zákonných ustanovení: Dle § 484 obč. zák. nesmějí býti služebnosti rozšiřovány. Ani v případě zvětšení ani při stoupající potřebě statku panujícího rozšíření služebnosti nesmí nastati. Proto také nařizuje § 506 obč. zák., že potřeba při služebnosti užívání stanoviti se má dle doby zřízení. Neníť lhostejno, zda chodí se pro vodu pro domácnost jednu či dvě, pro počet dobytka menší či větší. Služebnosti jsou nedělitelné: když se panující pozemek rozdělí, přísluší sice služebnost všem účastníkům, ale nesmí se tím ani rozšířiti, ani pro statek služebný státi obtížnější (§ 844 obč. zák.). Služebnosti nelze na jinou věc neb osobu přenést (§ 485 obč. zák.), vždyť obmezení vlastnictví nastati může právě jen ve prospěch určitého právního podmětu, jehož potřebám zvláště má sloužiti. Nemůže-li však býti přenesena služebnost již vydržená, tím méně může býti přenesen pouhý její výkon trvající pouze několik roků. Kdyby názor tento neměl býti správným, pak mohli by vlastníci čp. 32 k domu svému opět něco přistavěti a dále prodati, noví nabyvatelé by si rovněž tytéž služebnosti osobovali a tak by se stalo, že by voda v malé prohlubni pro tři domácnosti ani nestačila a pro žalovaného nezbylo by zcela nic. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. Důvody: Tím, že v roce 1912 došlo ku rozdělení stavební parcely č. k. 29 na stavební parcelu č. k. 29/2 s č. p. 21 a na stavební parcelu č. kat. 29/3 s č. p. původně 8 nyní 32, nemohlo se dle § 844 obč. zák. na nabyté služebnosti pro potřebu osob světnici nad chlévem obývajících a pro hospodářskou potřebu dobytka ve chlévě pod ní chovaného nic změnit, neboť tím nenastane ani zvětšení služebnosti ani výkon její nestane se pro služebný pozemek obtížnějším, ovšem nelze ji vykonávati pro ostatní obytné a hospodářské místnosti na stavební parcele č. kat. 29/3. Tvrdí-li první soudce, že služebnosti bylo nabyto pouze pro chalupu č. p. 21, přehlíží, že k této chalupě před rozdělením patřil i chlév a obytná místnost nad ním, a že tyto spolu s nově přistavěnou světnicí a kuchyní nad kolnou tvoří nyní sou-

část stavení č. p. 32, že služebnost na rozdíl od práva zástavního nemusí se týkati celého těla knihovního nebo jeho alikvotní části, nýbrž že může býti i ve prospěch určité části těla knihovního (§ 844, 847 obč. zák. a § 12 knih. zák.). Poněvadž se žalobci žalobou domáhali toho, že jako vlastníci chalupy č. p. 32 a stavební parcely č. kat. 29/3 nabyli vydržením let služebnosti chůze po dvoře stavení č. p. 1 a zahradě č. kat. 524 tamtéž za účelem braní si vody a služebnosti braní si vody z nádrže na pozemku č. kat. 524 se nacházející, neměl první soudce žalobu zamítnouti, nýbrž jí měl vyhověti.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Žalovaný uplatňuje pro případ, že by dovolací důvody čís. 3 a 4 § 503 c. ř. s. nebyly uznány opodstatněnými, též dovolací důvod čís. 1 § 503 c. ř. s., poněvadž bylo rozhodnuto o věci na pořad práva nepatřící (§ 477 čís. 6 c. ř. s.). Tohoto důvodu dovolacího tu však není. Podle § 848 a) obč. zák. může, poskytuje-li služebnost nárok na užitky, při rozdělení panujícího pozemku každý oprávněný žádati, by výkon služebnosti byl soudně upraven a to podle § 31 III. dílčí novely v řízení nesporném. Než tento předpis předpokládá, že není o tom sporu, že služebnost přísluší všem vlastníkům jednotlivých dílců, ve které panující pozemek byl rozdělen a že sporným jest jen, jak služebnost více oprávněnými má býti vykonávána. Zde však nejde o takovou úpravu, zde je spor o to, zda žalobcům služebnost vůbec přísluší. Vyřešení této otázky může se státi jen pořadem práva, poněvadž na ni se předpis § 31 III. dílčí novely nevztahuje. Dovolání jest však oprávněno, pokud uplatňuje dovolací důvod č. 4 § 503 c. ř. s. Nelze přisvědčiti mínění odvolacího soudu, že žalobcům přísluší služebnost, které se domáhají, jako vlastníkům chléva a světnice nad ním, jež tvoří nyní součást domu č. 32. Naopak správným jest názor soudu prvního státního, že, když služebnost byla vydržena pro dům č. 21, tento jest panující nemovitostí; dokud chlév a světnice nad ním byly s domem čís. 21 spojeny, mohla ovšem služebnost býti vykonávána i pro potřebu dobytka ve chlévě a pro potřebu obyvatel světnice. Tím, že obě tyto místnosti byly odděleny a staly se samostatnou nemovitostí, zaniklo ohledně nich právo služebnosti podle § 844 obč. zák.

Čís. 6082.

Je-li právní jednání, na jehož základě bylo plněno, neplatným, má splnivší smluvník nárok na vrácení toho, co plnil. Rozsah tohoto nároku jest posuzovati (§ 1437 obč. zák.) podle toho, zda příjemce bezdůvodného plnění byl či nebyl bezelstným.

Nárok smluvníka splnivšího na základě smlouvy neplatné pro nezpůsobilost druhého smluvníka k právním jednáním, nevyžaduje nezbytně, by se domáhal žalobou výslovně zrušení smlouvy, stačí, když v žalobě neplatnost smlouvy tvrdí a ji ve sporu dokáže, a z okolností té vyvodí